MEDIATIEDOTE
Vapaa julkaistavaksi 3.11.2026

Sivistyksen kaamoksesta kohti valoisampaa tulevaisuutta – Opsia kokosi koulutusalan asiantuntijat pohtimaan koulutuksen tulevaisuutta

Miten suomalaisen koulutuksen suunta voidaan kääntää kohti valoisampaa tulevaisuutta? Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia ry kokosi 2.11.2026 Helsingissä sivistys- ja koulutusalan asiantuntijoita keskustelemaan koulutuksen ajankohtaisista kysymyksistä ja tulevaisuuden ratkaisuista.

Seminaarissa tarkasteltiin koulutuksen ajankohtaisia haasteita ja tulevaisuudennäkymiä sekä Opsian sivistys- ja koulutuspoliittisia linjauksia. Haasteiden tunnistamisen rinnalla tarvitaan ennen kaikkea yhteistä näkemystä siitä, millä ratkaisuilla, luottamuksella ja sivistyspoliittisilla valinnoilla suunta käännetään.

Opsian kutsuseminaarissa nousi voimakkaimmin esiin, miten suomalaisen koulutuksen suunta käännetään luottamuksella ja nuorten toimijuudella, ei lisäämällä mittaamista ja koulujen vertailua. Keskustelijat olivat yksimielisiä siitä, että tutkittua tietoa on jo riittävästi, mutta ongelma on sen hyödyntäminen päätöksenteossa. Opsian mukaan seuraavaksi on kehitettävä sivistystointa pitkäjänteisesti ja tiedon pohjalta niin, että tavoitteena ovat hyvinvointi, luovuus ja inhimillisyys eikä pelkkä tuottavuus.

”Meidän tukee kohdistaa fokuksemme oikeisiin asioihin ja syy-seuraussuhteisiin laajemmin populististen pikaratkaisujen sijaan”, sanoo Opsian puheenjohtaja Merja Lehtonen.

Koulutuksen kuumat kysymykset keskustelun keskiössä

Seminaarin avasi Opsian puheenjohtaja Merja Lehtonen. Pääpuheenvuoron piti Melbournen yliopiston professori Pasi Sahlberg otsikolla *Koulutuksen kuumat kysymykset – onko valoisampi tulevaisuus mahdollinen?* Puheenvuoron jälkeen kouluneuvos Peter Johnson esitti Sahlbergille kolme koulutuksen tulevaisuutta käsittelevää kysymystä. ”Nuorten toimijuutta tulee vahvistaa eikä koulutuksen

luottamusta saa murentaa vertailulla”, Sahlberg totesi.

Asiantuntijat saman pöydän ääressä

Seminaarin keskeisenä osana järjestettiin pyöreän pöydän keskustelu *Miten pääsemme valoisaan tulevaisuuteen?* Keskustelun puheenjohtajana toimi Opetushallituksen opetusneuvos Pia Kola-Torvinen.

Keskusteluun osallistuivat:

- Hannele Seppälä, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi
- Arto Ahonen, Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos
- Venla Bernelius, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Pasi Sahlberg, Melbournen yliopisto
- Jaakko Salo, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Keskustelun teemoina olivat koulutuksen ajankohtaiset kysymykset, kuten tiedon hyödyntäminen, tekoälyn vaikutus oppimiseen ja tulevaisuustaidot.

Pyöreän pöydän keskustelussa nousi esiin kolme keskeistä havaintoa. Ensinnäkin tietoa suomalaisesta koulutuksesta on runsaasti, mutta sen hyödyntäminen ontuu. Keskustelijoiden mukaan olemassa olevan tiedon käyttäminen on vaikeampaa kuin uusien mittareiden rakentaminen. Nopeatahtisessa päätöksenteossa päädytään helposti yksinkertaistettuihin ratkaisuihin, eikä muutoksia viedä pitkäjänteisesti toimeenpanoon asti. Tiedonkeruulla on oltava selkeä tarkoitus. Sivistystä ja monialaista inhimillistä kasvua ei pidä yrittää mitata liian helpoilla mittareilla.

Kukaan ei vielä tiedä, miten tekoäly vaikuttaa oppimiseen tai miltä maailma näyttää viiden vuoden päästä. Koska tulevaisuutta ei voi tarkasti ennakoida, osaamisen on kestettävä muutos. Tavoitteena on arvostelukykyinen ihminen, joka osaa soveltaa tietoa älykkäästi ja tunnistaa omat ajattelutaitonsa. Kolmanneksi keskustelijat korostivat, että nuoret osaavat todennäköisesti enemmän kuin testit osoittavat. Ratkaisut kannattaa rakentaa suomalaisen koulun vahvuuksien varaan. Näitä ovat luova ongelmanratkaisu, opettajien laaja pedagoginen autonomia ja luottamus.

Kuvassa vasemmalta: Pia Kola-Torvinen (OPH), Hannele Seppälä (Karvi), Jaakko Salo (OAJ), Pasi Sahlberg (Melbournen yliopisto), Arto Ahonen (JYU), Venla Bernelius (OKM) ja Merja Lehtonen (Opsia ry)

Opsia esittää ratkaisuja koulutuksen tulevaisuuteen

Seminaarin tausta-aineistona olivat Opsian sivistys- ja koulutuspoliittiset linjaukset 2026 sekä Pasi Sahlbergin koulutuksen muutosta ja luottamusta käsittelevä artikkeli *Trust: the missing link in educational change*.

Opsian sivistys- ja koulutuspoliittisista linjauksista seminaarin teemoihin liittyvät erityisesti kolme tavoitetta. Ensinnäkin perusopetuksen tuntijako on uudistettava, jotta tulevaisuuden taidot voidaan varmistaa jokaiselle oppilaalle. Toiseksi koulutuspoliittiset muutokset on tehtävä hallitusti: uudistuksia on tarkasteltava kokonaisuutena ja niiden toimeenpano on otettava huomioon jo päätöksiä tehtäessä. Kolmanneksi kaiken koulutusta koskevan päätöksenteon on perustuttava eettisyyteen ja kestävyyteen.

Lisätiedot ja haastattelupyynnöt

Merja Lehtonen
puheenjohtaja, Opsia ry
Puhelin: 040 553 2422
Sähköposti: merja.lehtonen@kangasala.fi

Pasi Sahlberg
professori, Melbournen yliopisto
Puhelin: +614 32 307 955
Sähköposti: pasi.sahlberg@unimelb.edu.au

Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia ry

Opsia – Opetusalan asiantuntijat ry on valtakunnallinen yhdistys, joka kokoaa yhteen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, toisen asteen ja vapaan sivistystyön johtajia ja asiantuntijoita.

Opsian verkkosivut